

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

VM035:00/2014

HALLITUKSEN ESITYS LAIKSI KUNTIEN VELVOITTEIDEN JA OHJAUKSEN VÄHENTÄMISESTÄ JA MONIALAISTEN TOIMINTAMALLIEN TUKEMISTA KOSKEVISTA KOKEILUISTA

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi kuntien velvoitteiden ja ohjauksen vähentämisestä ja monialaisten toimintamallien tukemista koskevista kokeiluista.

Suomen Yrittäjien mielestä kuntakokeilujen tavoite eli kuntien toimintamahdollisuuksien lisääminen vähentämällä niille laissa tai sen nojalla annetuissa säädöksissä asetettuja velvoitteita ja niiden toteuttamisen ohjausta on tervetullut.

Hyvinvoinnin integroitua toimintamallia koskeva kokeilu

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen on kunnan perustehtävä. Yhdymme näkemykseen siitä, että tällä hetkellä kuntalaisen hyvinvoinnin edistäminen on niin pirstaloitunutta, että toiminta ei enää aina ole asiakaslähtöistä. Myös hallinnolliset raja-aidat ovat muodostuneet esteeksi järkevälle moniammatilliselle yhteistyölle.

Pidämme hyvänä, että lakiesitys huomioi myös yksityiset palveluntuottajat ja mainitsee, että kokeilut voivat kohdistua myös yksityisten tuottamiin palveluihin. Esitämme pohdittavaksi, pitäisikö kokeilukuntia velvoittaa ulottamaan kokeilut myös yksityisten tuottamiin palveluihin. Kunnan olisi mielekästä hyödyntää kokeiluaikana myös yrityksissä oleva innovaatiopotentiaali.

Lakiesityksen keinot asiakaslähtöisten palveluprosessien kehittämiseksi vaikuttavat myös yksityisen hyvinvointitoimialan näkökulmasta perustelluilta. Pidämme tärkeänä, että yksityiset palveluntuottajat pääsevät hyödyntämään yhteisiä palvelusuunnitelmia ja voivat toimia myös asiakasvastaavina.

Koulutuspalveluja koskeva kokeilu

Toivomme, että koulutuspalveluja koskevan kokeilun suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan myös alueen yritysten työvoiman ja osaamisen

tarve nyt ja tulevaisuudessa. Tämän näkökulman huomioimiseksi olisikin mielestämme syytä osallistaa alueen yritykset toisen asteen ammatillista koulutusta koskevan kokeilun suunnitteluun.

Kuntien toiminnan valvontaa koskeva kokeilu

Kunnille tehdyssä esiselvityksessä kunnat katsoivat, että tarkkaan määritellyt suositukset ja niiden joustamaton valvonta aiheutti eniten haasteita. Myös sosiaali- ja terveystalvelujen yksityiset palveluntuottajat kärsivät samasta ongelmasta. Valvontaviranomaiset tulkitsevat normeja, määräyksiä ilman kosketuspintaa käytännön toimintaan. Suosituksia käytetään lupaperusteina ja niihin suhtaudutaan valvonnassa velvoittavina, mitä niiden ei kuuluisi olla. Toisinaan syntyy tilanteita, joissa viranomaisten tulkinnat ovat keskenään ristiriitaisia. Tilannetta hankaloittaa se, että viranomaisilla eri puolella Suomea on erilaisia käytäntöjä. Mielestämme voi perustellusti todeta, että yksityisen sosiaali- ja terveystalvelualan suurimpia kehittymisen esteitä on ylimitoitettu normitus ja valvonta.

Tässä tilanteessa kuntien toiminnan valvontaa koskevan kokeilun tavoite lisätä kokeilukuntien toimintamahdollisuuksia sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisessä luomalla uusia toimintamalleja palvelujen ohjaukseen ja valvontaan on erittäin tervetullut. Lakiesitys antaa suhteellisen hyvät mahdollisuudet valvonnan järjeistämislle. On tärkeää huolehtia siitä, että kokeilun antamaa vapautta todellisuudessa myös hyödynnetään ja että tarpeettomasta valvonnasta luovutaan.

Valvonnan tavoitteena tulee jatkossa olla palveluiden laadun seuranta. Neliöiden ja ulkoisten resurssien normittaminen ei kuitenkaan synnytä laatua. Palvelussa laatu muodostuu asiakkaan kokemuksen kautta, joten valvontaan tulee kehittää työkaluja ja prosesseja, joilla tätä pystytään asiakaslähtöisesti seuraamaan.

On ymmärrettävää, että lakisääteiset veloitteet ovat voimassa myös kuntakokeilun aikana. Lain toteuttamisessa on kuitenkin kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että lain hengen mukaisesti valvonnan painopiste siirretään indikaattoriperusteiseen valvontaan, ettei tahattomasti synnytetä lisää valvontaa vanhan päälle.

Lakiesitys lähtee siitä, että kokeilu koskee sekä kuntien että yksityisten palveluntuottajien toimintaa. Näin tuleekin olla. Terveen kilpailun ja oikeudenmukaisuuden näkökulmasta pidämme tärkeänä, että kokeilu koskee kaikkia kokeilualueella toimialalla toimivia palveluntuottajia.

Kuntakokeilussa on tarkoitus kehittää aluehallintoviranomaisten ja kuntien yhteistyötä ja vuorovaikutusta. Toivomme, että vuorovaikutuksen ja yhteistyön kehittämistä laajennetaan ja siihen otetaan mukaan myös yksityiset palveluntuottajat, esimerkiksi yrittäjä- tai toimialajärjestön kautta.

Lakiesityksen mukaan kunta seuraa palvelujen taloudellisuuden ja tuottavuuden kehitystä. Kuten hallituskin on rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanopäätöksissä todennut, kuntien kustannuslaskennan taso on vaihteleva ja sen kehittämiseen olisi panostettava. Marraskuussa 2013 tehdyssä päätöksessä todetaan mm. seuraavaa:

”Vauhditetaan julkisten palvelujen kustannusten läpinäkyvyyttä ja vertailtavuutta ottamalla kuntasektorilla käyttöön yhtenäinen malli tuotannon ja kustannusten laskentaan ja vertailuun.”

Suomen Yrittäjien mielestä kuntakokeilut tarjoaisivat hyvän mahdollisuuden yhtenäisen kustannuslaskentamallin kehittämiseksi.

Asumispalveluja koskeva kokeilu

Yhtenä asumispalvelujen kokeilualueena nostetaan esiin perhehoito. Toivomme, että kokeiluissa huomioidaan yrittäjyyden mahdollisuus. Perhehoito on asumismuoto, jolla voisi syntyä merkittävästi paikallista pk-yrittäjyyttä.

Myös tämän kokeilun tulee koskea kaikkia kokeilualueella toimialalla toimivia palveluntuottajia.

Kuntien ja Kansaneläkelaitoksen yhteistyötä koskeva kokeilu

Pidämme hyvänä, että hallitus on päättänyt siirtää kuntien tehtävänä olleen toimeentulotuen laskennan ja maksatuksen Kansaneläkelaitoksen tehtäväksi.

Nuorisotakuuta koskeva kokeilu

Nuorisotakuuta koskevan kokeilun tavoitteet ovat mielestämme oikeansuuntaisia, mutta ne voisivat olla kunnianhimoisempia. Sen sijaan, että tavoitteena ovat tehokkaat ja vaikuttavat palvelut, voisi tavoitteeksemme mielestämme asettaa nuorten työllistymisen tai opiskelun.

On erittäin hyvä, että kuntien ja työ- ja elinkeinohallinnon yhteistyötä tiivistetään ja, että toimintaa laajennetaan moniammatilliseen yhteistyöhön. Haluaisimme kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että työllistymisen näkökulmasta tärkein osapuoli eli työnantajat on unohdettu yhteistyöstä. Ehdotamme, että sopimukseen kuntien ja elinkeinotoimistojen yhteistyöstä lisätään yhteistyö alueen yritysten kanssa, esimerkiksi yrittäjäjärjestöjen kuulemisen kautta.

Nuorisotakuuta koskeva kokeilu tarjoaisi myös hyvän mahdollisuuden kokeilla ja arvioida työelämän rakenteiden joustavuuden vaikutuksia työmarkkinoiden toimivuuteen.

Yleistä

Julkisen sektorin tehtävien ja velvoitteiden vähentäminen sekä tuottavuuden lisääminen ovat keskeisiä keinoja julkisen talouden tasapainottamiseksi. On toivottavaa, että tämän lain myötä käynnistyneiden kuntakokeilujen tulokset ja hyviksi arvioidut toimintatavat saadaan mahdollisimman nopeasti koko kuntakentän käyttöön.

Suomen Yrittäjät pitää erittäin tärkeänä, että kuntakokeilujen rinnalla jatketaan laajasti päämäärätietoista työtä kuntien lakisääteisten tehtävien ja velvoitteiden vähentämiseksi. Vain näin kunnat voivat säilyttää elinvoimaisuutensa ja tehdä paikallisesti järkeviä ratkaisuja palveluiden tuottamisessa.

Suomen Yrittäjät

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja

Susanna Kallama
elinkeinoasioiden päällikkö

Lisätietoja:

Susanna Kallama, puh. 040 587 2445, susanna.kallama@yrittajat.fi